

Byla C-85/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros straipsnis 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. vasario 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Austrija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. vasario 3 d.

Pareiškėjas:

WY

Institucija atsakovė:

Steiermärkische Landesregierung

Pagrindinės bylos dalykas

Turkijos pilietybės atsisakymas siekiant įgyti Austrijos pilietybę – Turkijos pilietybės susigrąžinimas – Austrijos pilietybės atėmimas ir Sąjungos pilietybės netekimas – Pasekmės – Proporciumas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudicinis klausimas

Ar SESV 21 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinės teisės aktuose numatyto pilietybės netekimo *ex lege* atveju, kai dėl to netenkama ir Sąjungos piliečio statuso, reikia atsižvelgti į konkretaus atvejo proporciumo vertinimą, laikantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo byloje *Tjebbes ir kt.* nustatytų principų, ir kad tai gali būti kliūtis netekti pilietybės, jei pilietis ankstesnę pilietybę vėl iš naujo įgijo pareiškimu dėl jos susigrąžinimo, o gresiantis Sąjungos

piliečio statuso netekimas turės didelių padarinių jo šeimos gyvenimui ir profesinei veiklai?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV), visų pirma 20 ir 21 straipsniai

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, visų pirma 7 straipsnis

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Bundesgesetz über die österreichische Staatsbürgerschaft (Federalinis Austrijos pilietybės įstatymas, toliau – *StbG*), 27, 57 straipsniai

Gewerbeordnung 1994 (1994 m. amatininkų, prekybininkų ir gamybinio pobūdžio profesinės veiklos kodeksas, toliau – *GewO*), 14 straipsnis

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 WY 1992 m. buvo suteikta Austrijos pilietybė. Vėliau WY pateikė Turkijos valstybės dokumentą, patvirtinantį, kad jis nebėra Turkijos pilietis.
- 2 2017 m. pareiškėjo pavardė atsirado Turkijos „rinkėjų sąrašė“, ir institucija atsakove pradėjo procedūrą WY pilietybės klausimui išsiaiškinti.
- 3 Šios procedūros metu institucija atsakove priėjo prie išvados, kad minėtasis sąrašas, kiek galima spręsti, yra Turkijos valdžios institucijos sąrašas, sudarytas rinkimų organizavimo tikslais. 2017 m. birželio 27 d. iš pareiškėjo buvo pareikalauta pateikti išrašą, liudijantį Turkijos civilinės būklės aktų įrašą apie pilietybę. Taip pat buvo kreiptasi į Turkijos ambasadą Vienoje su prašymu pranešti, ar pareiškėjas yra vėl įgijęs Turkijos pilietybę. Į šį raštą nebuvo atsakyta.
- 4 Pareiškėjas teigė, kad pilietybės netekusiems asmenims civilinės būklės aktų įrašus liudijantys išrašai neišduodami. Institucijai atsakovei toliau reikalaujant ir kelis kartus pratęsus pareiškėjui nustatytą terminą buvo pateiktas pareiškėjo dukters civilinės būklės aktų įrašus liudijantis išrašas, kuriame buvo ir informacija apie pareiškėją. Iš šio dokumento matyti, kad pareiškėjo dukra neteko Turkijos pilietybės, nes jos motina arba tėvas tapo Austrijos piliečiu. Jame yra žyma apie 1994 m. iš naujo natūralizacijos būdu suteiktą Turkijos pilietybę.
- 5 Pareiškėjas niekada neteikė prašymo išsaugoti Austrijos pilietybę. Procedūros institucijoje, kuri yra atsakove, metu jis pateikė *StbG* 57 straipsnyje numatytą prašymą (pilietybės įgijimas pateikus pranešimą), tačiau šis prašymas nebuvo patenkintas.

- 6 2019 m. gegužės 7 d. sprendimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas konstatavo, kad pareiškėjas 1994 m. vasario 3 d. vėl įgijo Turkijos pilietybę, todėl pagal *StbG* 27 straipsnio 1 dalį neteko Austrijos pilietybės, taigi minėtas teismas atmetė *StbG* 57 straipsnyje numatytą pranešimą.
- 7 *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas), ėmėsis tolesnio bylos nagrinėjimo, išaiškino, kad esant įvykdytoms sąlygoms, kuriomis netenkama Austrijos pilietybės, ir dėl su tuo susijusio Sąjungos pilietybės netekimo nacionalinė valdžios institucija ir, jei reikia, nacionalinis teismas turi atlikti proporcingumo vertinimą, kaip to reikalaujama pagal 2019 m. kovo 12 d. Teisingumo Teismo Sprendimą *Tjebbes ir kt.* byloje C-221/17. Tai yra Sąjungos teisėje įtvirtintas reikalavimas. *Verwaltungsgerichtshof* manymu, atliekant šį proporcingumo vertinimą pagal Teisingumo Teismo Sprendime *Tjebbes ir kt.* suformuluotus kriterijus bet kuriuo atveju reikia bendrai įvertinti konkretaus atvejo aplinkybes. Atliekant šį vertinimą, bus svarbi aplinkybė, kad pareiškėjas nepateikė prašymo išsaugoti Austrijos pilietybę. Vis dėlto reikia atlikti bendrą vertinimą, ar konkrečiu atveju yra aplinkybių, kurios rodytų, kad Austrijos pilietybės atėmimas yra neproporcingas.
- 8 Pareiškėjo teisinis atstovas pažymi, kad Sąjungos piliečio statuso netekimas turėtų padarinių pareiškėjo šeimos gyvenimui ir profesinei veiklai, be kita ko, jo profesinė veikla būtų smarkiai apribota.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 9 Sprendime *Rottmann* Teisingumo Teismas suformulavo principą, kad sprendimo dėl pilietybės suteikimo valstybės narės piliečiui natūralizacijos būdu akto panaikinimo atveju taikoma teisminė kontrolė dėl atitikties Sąjungos teisei (2010 m. kovo 2 d. sprendimas byloje C-135/08, ECLI:EU:C:2010:104). Jis pabrėžė, kad būtina patikrinti, ar sprendimas dėl pilietybės suteikimo natūralizacijos būdu akto panaikinimo atitinka proporcingumo principą, kiek tai susiję su minėto sprendimo pasekmėmis atitinkamo asmens padėčiai, atsižvelgiant į Sąjungos teisę; būtina atsižvelgti į tokio sprendimo galimas pasekmes suinteresuotam asmeniui ir tam tikrais atvejais jo šeimos nariams, kiek tai susiję su teisių, kuriomis naudojasi kiekvienas Sąjungos pilietis, praradimu (2010 m. kovo 2 d. sprendimo byloje C-135/08, ECLI:EU:C:2010:104, 55 ir paskesni punktai).
- 10 Pagal Teisingumo Teismo Sprendimą *Tjebbes ir kt.* (C-221/17, ECLI:EU:C:2010:104) Sąjungos teisė apima ir Sąjungos piliečių, kurie, netekdami valstybės narės pilietybės, kartu netenka ir Sąjungos pilietybės, situaciją jos esmės ir pasekmių atžvilgiu. Taigi valstybės narės privalo atsižvelgti į Sąjungos teisę ir pilietybės srityje.
- 11 Dėl nacionalinių teismų atliktino proporcingumo vertinimo kriterijų Teisingumo Teismas byloje *Tjebbes* pripažino: „Toks nagrinėjimas reikalauja įvertinti suinteresuotojo asmens individualią situaciją, taip pat jo šeimos situaciją, siekiant

nustatyti, ar atitinkamos valstybės narės pilietybės netekimas, jei dėl to netenkama ir Sąjungos piliečio statuso, sukeltų pasekmių, kurios, palyginti su nacionalinių įstatymų leidėjo siekiamu tikslu, neproporcingai paveiktų įprastą jo šeimos gyvenimą ir profesinę veiklą, atsižvelgiant į Sąjungos teisę.“ (2019 m. kovo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-221/17, ECLI:EU:C:2019:189, 44 punktą).

- 12 Sprendime *Tjebbes* Teisingumo Teismas nusprendė, kad į pateiktą klausimą, atsižvelgiant į SESV 21 straipsnį, atsakyti nereikia, nes ieškovės pagrindinėje byloje nepasinaudojo savo teise laisvai judėti Sąjungos viduje. Tačiau nagrinėjamu atveju tai turi esminę reikšmę. Pareiškėjas Austrijoje turi individualią įmonę, kuriai yra suteiktas veiklos leidimas. Netekus Austrijos pilietybės pareiškėjui taip pat gresia netekti ir veiklos leidimo. Tokiu atveju pareiškėją pagal *GewO* 14 straipsnį reiktų laikyti „fiziniu asmeniu užsieniečiu“. Kadangi institucija atsakovė pareiškėjui suteikė tik „šeimos nario“ leidimą gyventi pagal *Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz* (Įstatymas dėl įsikūrimo ir gyvenimo šalyje) 47 straipsnį, tai reiškia, kad tampa taikytina *GewO* 14 straipsnio 3 dalis.
- 13 *GewO* 14 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Europos Sąjungos valstybės narės piliečių arba EEE susitarimo šalies piliečių šeimos nariams, turintiems teisę gyventi arba nuolat gyventi vienoje iš ES valstybių narių arba EEE susitarimo šalyje, nepaisant jų pilietybės leidžiama verstis verslo veikla kaip ir Austrijos piliečiams. Tačiau tam, jog būtų išvengta lygybės principą pažeidžiančios savo šalies piliečių diskriminacijos, pareiškėjas turėtų imtis veiksmų, kad *GewO* 14 straipsnio 3 dalis, aiškinant ją Konstituciją atitinkančiu būdu, būtų taikytina ir austrų šeimos nariams. Sąjungos piliečio statusą pareiškėjas vis dėlto prarastų, taigi nebegalėtų naudotis SESV 21 straipsnio garantuojamomis teisėmis laisvai judėti.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, turintis konkrečiu atveju atlikti proporcingumo vertinimą, išvelgia su tuo susijusią gresiančio Sąjungos piliečio statuso netekimo, taigi, ir teisės laisvai judėti pagal SESV 21 straipsnį netekimo problemą. Atsižvelgiant į tai, bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas ir pateiktas prejudicinis klausimas Teisingumo Teismui.